

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.05.140

**Inventaris van het archief van het
Nederlandse Consulaat-Generaal te
Birma (Rangoon), later Gezantschap te
Birma (Rangoon), 1946-1954**

Versie: 04-07-2021

G.J. Lasee

Nationaal Archief, Den Haag 2006

This finding aid is written in Dutch.

INHOUDSOPGAVE

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Hoofdpijnen van de geschiedenis van Birma tot 1962.....	7
Algemeen.....	7
Vroege geschiedenis.....	7
De Britten in Birma.....	8
De Tweede Wereldoorlog.....	9
Birma wordt onafhankelijk.....	10
Militair bestuur en dictatuur.....	12
De historische betrekkingen van Nederland met Birma tot 1962.....	12
Koloniale rivalen.....	12
De negentiende en twintigste eeuw.....	14
1948-1962.....	15
Contacten met Nederland.....	16
De personele bezetting van het Consulaat(-Generaal) te Rangoon, 1857-1948:.....	17
Overzicht van Nederlandse Chefs de Poste, en overige diplomatieke en consulaire ambtenaren te Rangoon, 1948-1954:.....	18
Overzicht van bilaterale verdragen tot 1962.....	18
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	18
De verwerving van het archief.....	18
Inhoud en structuur van het archief.....	19
Selectie en vernietiging.....	19
Ordering van het archief.....	19
Verwant materiaal.....	20
Beschikbaarheid van kopieën.....	20
Overzicht van geraadpleegde bronnen.....	20
Publicaties.....	20
Archieven	20
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	23
I. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD.....	23
II. STUKKEN BETREFFENDE BIJZONDERE ONDERWERPEN.....	24
ALGEMEEN.....	24
ORGANISME.....	24
PROTOCOL.....	24
JURIDISCHE AANGELEGENHEDEN.....	24
VERHOUDING TOT LAND VAN ACCREDITERING EN VERBLIJF EN ANDERE LANDEN, RAPPORTAGE EN VOORLICHTING.....	25
WATERSTAAT, VERKEER EN VERVOER, VERBINDINGEN EN ELEKTRONICA.....	25

ECONOMIE, MIGRATIE, ARBEID.....	25
CULTURELE AANGELEGENHEDEN, VOORLICHTING.....	26
STAATSKUNDE, LANDSVERDEDIGING, INTERNATIONALE ORGANISATIES.....	27
Binnenlandse staatskunde.....	27
Bilaterale buitenlandse betrekkingen.....	27
Multilaterale betrekkingen.....	28
Internationale economische en arbeidsorganisaties.....	28
Internationale staatkundige en militaire organisaties.....	28

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Ministerie van Buitenlandse Zaken: Consulaat-Generaal te Birma (Rangoon);
Gezantschap in Birma (Rangoon)

Archiefbloknummer:

Z59

Omvang:

62 inventarisnummer(s); 1,00 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Consulaat-Generaal te Birma (Rangoon)
Gezantschap te Birma (Rangoon)

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief bevat gegevens over de inrichting van het consulaat en de personele bezetting daarvan en stukken voortvloeiend uit de Tweede Wereldoorlog, oorlogsschade en oorlogsgraven. Voorts stukken betreffende de binnenlandse- en buitenlandse betrekkingen van Birma, het communisme, migratie en arbeid, waterstaat, scheepvaart en het verlenen van technische bijstand.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Ministerie van Buitenlandse Zaken: Consulaat-Generaal te Birma (Rangoon); Gezantschap in Birma (Rangoon), nummer toegang 2.05.140, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Consulaat-Generaal Birma, 2.05.140, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

HOOFDLIJNEN VAN DE GESCHIEDENIS VAN BIRMA TOT 1962

ALGEMEEN

De Socialistische Republiek van de Unie van Birma, die sinds 1989 de Unie van Myanmar heet, is ongeveer 20 maal groter dan Nederland. Het land ligt tussen de Himalaya en de Indische Oceaan, en bestaat uit van noord naar zuid lopende bergketens en heuvelruggen, met daartussen rivierdalen. De belangrijkste rivier is de Ayeyarwady (of Irrawaddy), die met een brede delta in zee uitmondt. Myanmar/Birma grenst in het westen aan Bangladesh en India (Assam), in het noorden en oosten aan China en Laos, en in het zuidoosten aan Thailand. Myanmar telde in 2001 ruim 48 miljoen inwoners, van wie de etnische Birmezen of Bamar, die verwant zijn aan de Tibetanen, ongeveer 68 procent uitmaakten. Verder woonden er minderheidsvolken als de Mon (afstammelingen van de oorspronkelijke bewoners van Birma), Shan (verwant aan de Thai en Lao), Karen (Kayin), Kachin, Chin, Wa-Palaung, Lolo-Muhso en Naga. De Shan en de Mon zijn, evenals de Birmezen, Theravada-boeddhisten, de andere etnische minderheden zijn grotendeels animisten, terwijl een deel van de Karen zich tot het christendom heeft bekeerd. Ook zijn er kleine groepen moslims en hindoes. De hoofdstad van Myanmar, het vroegere Rangoon, heet tegenwoordig Yangon. In deze inleiding worden, overeenkomstig de Gids van het Ministerie van Buitenlandse Zaken van voor 1990, de benamingen "Birmaan" en "Birmaans" gebruikt voor de inwoners van de staat Birma, terwijl de term "Birmees" gereserveerd wordt voor de betreffende etnische groepering.

VROEGE GESCHIEDENIS

De vroegste koninkrijken in Birma werden gesticht door de Mon (verwant aan de huidige Cambodjanen) en de Pyus. Vanaf de tiende eeuw werden de Mon en Pyus echter geleidelijk onderworpen door een nieuw Tibetaans-Birmees volk, de Birmezen of Bamar, die veel cultuurelementen van de oorspronkelijke bevolking overnamen. Het eerste grote Birmese koninkrijk was Pagan, dat in de elfde eeuw gesticht werd. In die tijd werd ook het Theravada-boeddhisme de belangrijkste godsdienst van de Birmezen. Pagan werd in 1287 verwoest door een Mongoolse invasie. Als nieuw koninkrijk stichtten de Birmezen daarna Ava, dat echter verzwakt werd door oorlogen met de Mon en de Shan. In het midden van de zestiende eeuw heerste de Toungoo-dynastie korte tijd over een groot Birmees rijk, dat zich uitstreckte van Rakhine in het westen tot Laos in het oosten, maar dat rijk stortte al aan het einde van de zestiende eeuw ineen. Pas aan het einde van de achttiende eeuw slaagde een nieuwe dynastie, de Konbaung, erin om het land weer te verenigen, en de expansie van Birma te hervatten. Maar daarmee kwam Birma al snel in conflict met de Britse koloniale macht in India.

DE BRITTEN IN BIRMA

In de loop van de negentiende eeuw drongen de Britten namelijk steeds verder in Birma door. Zo bezetten ze in een drietal oorlogen tussen 1824 en 1885 het grootste deel van het land, overigens meer om de oostgrens van Brits-Indië veilig te stellen, dan uit lust tot verovering. In 1824 zag de in Mandalay residerende Birmese koning zich gedwongen om de gebieden Assam, Manipoer, Arakan in West-Birma, en Tenasserim in Oost-Birma, aan de Engelsen af te staan. In 1852 volgde de annexatie van Pegu in Midden-Birma. Toen de Fransen later, met het oog op de winning van teakhout, contacten met de Birmese koning aangingen, grepen de Engelsen opnieuw in door in 1885 Mandalay te bezetten. De Britten schaften de Birmese monarchie af, en annexeerden Birma bij Brits-Indië. De laatste Birmese koning stierf in ballingschap. Het Britse koloniale bestuur nam ook de omstreden aanspraken van de Konbaung-dynastie over op de uitgestrekte en onherbergzame woongebieden van de minderheidsvolken in het noorden en oosten van Birma. Vanuit de laagvlakte werden daarom langzamerhand de "hill regions", het "niemandsland" in Noord- en Oost-Birma, veroverd. De Karen, die zich voor een groot deel tot het christendom hadden bekeerd, leverden de Britten veel soldaten voor dit pacificatie-werk. Het duurde echter nog tot 1915 voordat het gebied van het Kachin-volk in het uiterste noorden van Birma volledig kon worden onderworpen.

Het Britse koloniale bestuur, dat officieel duurde van 1896 tot 1948, veranderde Birma sterk in sociaal, economisch en administratief opzicht. Zo werd de macht van het Birmese hof beëindigd, en die van de inheemse aristocratie sterk ingeperkt, terwijl de bestaande dorpschouwen werden opgenomen in een nieuw, gecentraliseerd bestuurssysteem. Daardoor bleef alleen het gevestigde boeddhistische monnikendom (sangha) over als de machtigste inheemse institutie van het land, als een centrum van verzet tegen de vreemde overheersing. Verder begonnen in het begin van de twintigste eeuw grote aantallen Indiërs, als handelaren en arbeiders, naar Birma te migreren. Deze immigratie nam zelfs zulke vormen aan, dat de hoofdstad Rangoon (tegenwoordig Yangon geheten) een overwegend Indiase stad werd. In 1920 maakte de vestiging van de Universiteit van Rangoon westerse kennis bereikbaar voor een nieuwe generatie Birmanen, en met de toenemende export van rijst, plantaardige olie, teak, tin, robijnen en katoen, raakte Birma meer dan ooit geïntegreerd in de wereldeconomie. De schaduwkant daarvan vormden overigens de ernstige ontberingen tijdens de wereldwijde Depressie van de jaren dertig. De wijdverbreide ontevredenheid daarover leidde in Birma tot de Saya San-opstand van 1930-1931.

Als onderdeel van Brits-Indië werd ook Birma opgenomen in het proces van de geleidelijke ontwikkeling van democratische instellingen. Zo voerden de Britten in 1923 een gedeeltelijk gekozen Wetgevende Raad in, waaraan bepaalde vakministers onder het systeem van de "dyarchy" verantwoording schuldig waren. Tot 1937 werd Birma bestuurd als een provincie van Brits-Indië, daarna werd het een Britse kroonkolonie met intern zelfbestuur. Een, aan een gekozen parlement verantwoordelijk, Birmaans kabinet nam toen de regering over, met

uitzondering van defensie, buitenlandse betrekkingen en monetair beleid. De invloed van de Birmese parlementsleden werd echter beperkt door de aanwezigheid van aparte vertegenwoordigers van verschillende etnische minderheden (Karen, Indiërs, Anglo-Indiërs, Chinezen en Europeanen), met onevenredig veel invloed. Daardoor waren de vier opeenvolgende regeringen uit de periode 1937-1942 allemaal coalities van Birmese en etnische minderheidsvertegenwoordigers. Het grootste deel van de "hill regions", dat onder direct Brits bestuur stond, bleef overigens buiten deze constitutionele regelingen. Die golden namelijk alleen voor "Burma proper", terwijl de in de bergen en heuvels wonende etnische minderheden een apart bestuur hadden.

De moderne Birmaanse nationalistische beweging, die tegen deze achtergrond ontstond, werd sterk beheerst door etnische Birmezen. Uit de al uit 1906 daterende, vooral religieus-gerichte, Young Men's Buddhist Association (YMBA) kwam later de General Council of Buddhist Associations (GCBA) voort, die zich meer met politiek ging bezighouden. Daarnaast werd in 1930 te Rangoon door jonge intellectuelen de Thakin (meester)-beweging opgericht, die een meer seculier Birmaans nationalisme met marxistische elementen voorstond, maar die zich ook sterk richtte op de Birmese taal, cultuur en tradities. Uit deze beweging kwam de nieuwe generatie leiders voort, die het land door de oorlog naar de onafhankelijkheid zou voeren. Terwijl de Britten Birma in de jaren dertig trachtten voor te bereiden op volledig zelfbestuur, streefde de nationalistische beweging naar onafhankelijkheid. In 1940 gingen zelfs 30 van de meest anti-Engelse Thakin-leden, de "dertig kameraden" onder leiding van Aung San, naar Japan, om in 1942 samen met het Japanse leger en het kleine, symbolische Burma Independence Army (BIA) terug te keren.

DE TWEEDE WERELDOORLOG

Al medio 1942 hadden de Japanners de Britten uit het grootste deel van Birma verdreven, maar ze slaagden er niet in om verder dan enkele kilometers over de Birmaanse grens in Brits-Indië door te dringen. In een poging de bevolking voor zich te winnen, verleenden de Japanse bezetters Birma in augustus 1943 "onafhankelijkheid" onder leiding van de vooroorlogse Birmaanse leider Dr. Ba Maw, en breidden het BIA uit tot het Burma National Army (BNA). Maar de Japanners vorderden ook arbeidskrachten en materialen voor de oorlogsinspanning, en ze onderdrukten hardhandig de groeiende verzetsbeweging onder vooral de Karen en andere "hill peoples". In augustus 1943 droegen de Japanners een deel van het Shan-gebied over aan Thailand. Inmiddels nam ook het verzet echter toe. Zo richtte Aung San, samen met de leiders van de groeiende communistische beweging, eind 1944 de Anti-Fascist People's Freedom League (AFPFL) op. Toen de geallieerde legers Rangoon naderden, keerde het BNA zich in maart 1945 tegen de Japanners, waarna een opstand uitbrak, die de geallieerde overwinning in Birma versnelde.

BIRMA WORDT ONAFHANKELIJK

In mei 1945 kondigden de Britten aan Birma de onafhankelijkheid binnen het Gemenebest te willen verlenen. Maar na de beëindiging van het geallieerde militaire bestuur in oktober, werd de vervulling van die belofte uitgesteld tot na een eerste periode van economische wederopbouw. Bovendien wilde het Britse bestuur aanvankelijk niet met de AFPFL samenwerken, gezien het verleden van Aung San en diens politieke vrienden. Uit vrees dat een dergelijk uitstel de Britten in staat zou stellen hun economische overheersing voort te zetten, begonnen Aung San en de andere nationalistische leiders daarop met een campagne van onrust en algemenestakingen, die de Britten in september 1946 dwong om zes AFPFL-leden in de negen zetels tellende Uitvoerende Raad van de gouverneur te benoemen. De communisten werkten aanvankelijk samen met de AFPFL, maar in maart 1946 trad een deel van hen, de "Red Flags", uit de League, om zich daarna te richten op subversieve activiteiten. De "White Flag"-communisten bleven nog met Aung San samenwerken, maar werden enkele maanden later ook uit regeringsfuncties en de AFPFL-partijleiding gestoten. In januari 1947 leidde Aung San de Birmaanse delegatie, die in Londen met de regering-Attlee onderhandelde over het verlenen van onafhankelijkheid aan Birma. De delegatie keerde uit Londen terug met een voor Birma zeer gunstige onafhankelijkheidsregeling, waarin o.a. leningen en schenkingen van het voormalige moederland waren opgenomen. De bedoeling daarvan was vooral de Birmaanse communisten bij hun oppositie grotendeels de wind uit de zeilen te nemen.

In Londen was ook gesproken over de positie van de etnische minderheden, de "hill peoples". De Karen hadden, als grootste groep, daarbij aangedrongen op een eigen staat, maar de onafhankelijkheidsverlening was gebaseerd op een samengaan van de Birmezen met de etnische minderheden. Door beloften van autonomie verkreeg Aung San de medewerking van de etnische minderheden aan het overleg over de nieuwe constitutie. Besloten werd eerst voor april 1947 verkiezingen uit te schrijven voor een grondwetgevende vergadering. Deze Constituerende Assemblee zou 255 leden gaan tellen: 182 afgevaardigden voor de Birmezen, 24 voor de Karen, 4 voor de Anglo-Birmezen, en 45 voor de andere etnische minderheden. De AFPFL won 248 van de 255 zetels, waarop de Assemblee een nieuwe grondwet opstelde, die Birma volledige onafhankelijkheid buiten het Britse Gemenebest gaf. De communisten en een deel van de Karen hadden de verkiezingen geboycot. Voorzitter van de Assemblee werd Thakin Nu, die later bekend werd onder de naam U Nu. Tijdens de aanloop naar de onafhankelijkheid, in juli 1947, werden Aung San en zes andere leden van de Uitvoerende Raad vermoord. De Britse gouverneur verzocht daarop Thakin Nu (later U Nu), als voorzitter van de Assemblee, een kabinet te vormen, waarin op één na alle ministers tot de AFPFL behoorden. Daardoor kon de ontwikkeling naar onafhankelijkheid doorgaan.

In 1947 werd het ontwerp voor de nieuwe grondwet door de Assemblee aangenomen. De aanhef luidde als volgt: "The Union of Burma is a sovereign, independent republic. All powers, executive, legislative and juridical, reside in the people. The Union consists of the territories formerly governed by his

Britannic Majesty through the Governor of Burma, together with the Kayah State". Het Britse parlement keurde de onafhankelijkheidsverlening aan Birma goed op 10 december 1947, waarna het land ten slotte officieel onafhankelijk werd op 4 januari 1948. In de staatsinrichting van het nieuwe, onafhankelijke Birma vervulde de president alleen een representatieve functie, en berustte de belangrijkste politieke macht bij de premier. Het parlement, bestaande uit een Kamer van Afgevaardigden, gekozen volgens het districtenstelsel, en een Kamer van Nationaliteiten, oefende de wetgevende macht uit. De Shan, Kachin en Karen kregen autonomie in hun eigen deelstaten, terwijl voor de Chin een speciaal departement voorzien was, onder leiding van een minister voor Chin-zaken. Ook autonomie, en zelfs het recht op afscheiding na tien jaar, kreeg de deelstaat Kayah of Karenni, gelegen in Zuidoost-Birma, die door de Britten nooit formeel was geannexeerd.

Na de onafhankelijkheid van Birma werd de regering gevormd door de socialistische AFPFL-partij, met U Nu als premier. Tijdens de onderhandelingen over de onafhankelijkheid hadden de Britten er de voorkeur aan gegeven zaken te doen met de niet-communistische vleugel van die partij, waardoor de communisten zich buitenspel gezet voelden. In maart 1948 kwamen de communisten, gesteund door delen van het leger en de militie, daarom in opstand. In 1949 werd de toestand nog verder gecompliceerd, toen ook de Karen in opstand kwamen. Binnen de onafhankelijke Unie van Birma genoten de vele etnische minderheden, zoals vermeld, in theorie uiteenlopende vormen van autonomie. Maar vanaf het begin was de regering in Rangoon in de praktijk geneigd de macht in eigen handen te concentreren. Vooral de Karen, die over het algemeen goed opgeleid en welvarend waren, werden daardoor steeds ontevredener. Overigens zouden na verloop van tijd onder bijna alle minderheden in het land opstanden uitbreken. Bovendien werd in 1949 het oostelijke Shan-gebied bezet door Chinese nationalistische troepen van het Kwo Min Tang-leger, die op de vlucht waren na de overwinning van Mao's communisten in China. In Birma wilden de nationalistten een basis vestigen voor een tegenaanval op de Chinese communisten. Dankzij bemiddeling van de VN kon echter een deel van deze Chinese nationalistische troepen in 1953 en 1954 naar Formosa (Taiwan) worden geëvacueerd.

Door al die opstanden en verzet hield de centrale regering aanvankelijk alleen nog Rangoon en enkele andere centra in handen. Toch wist de jonge staat Birma als eenheid te overleven, vooral omdat de rebellen onderling verdeeld waren en elkaar bestreden, en de regering-U Nu krachtig op de crisis reageerde. U Nu hervormde het leger, en stelde generaal Ne Win (destijds ook één van de "dertig kameraden") als opperbevelhebber aan. Ne Win centraliseerde en vergrootte het leger, en onderdrukte meedogenloos elk verzet, ook dat van burgers. Tegelijkertijd voerde U Nu energiek campagne in het centrum van het land, waarbij hij zich presenteerde als een charismatische voorvechter van het staatsboeddhisme. In 1951 controleerde de regering daardoor weer het grootste deel van Birma, terwijl toen nog maar ongeveer tien procent van het land buiten haar gezag bleef.

De AFPFL won de parlementsverkiezingen van 1951-1952 en 1956, maar in 1958 viel de partij in twee delen uiteen: de de rivaliserende "Clean"- en "Stable"-facties.

MILITAIR BESTUUR EN DICTATUUR

Om een nieuwe burgeroorlog te voorkomen, droeg premier U Nu generaal Ne Win op een "zakenkabinet" te vormen ter voorbereiding van nieuwe verkiezingen in 1960. De daarop volgende tussenperiode van 18 maanden militair bestuur werd algemeen verwelkomd als een tijd van wet en orde, economische groei en serieuze corruptiebestrijding. De door U Nu geleide "Clean"-factie van de AFPFL won, onder de nieuwe naam van Union Party, de verkiezingen. U Nu werd opnieuw premier, maar hij vervreemde al snel verschillende minderheden van zich door in augustus 1961 het boeddhisme tot staatsgodsdienst te verklaren. Daardoor ontstonden opstanden in de Shan- en Kachin-gebieden, terwijl ook onder de Mon en Karen de ontevredenheid groeide. Toen bovendien opnieuw corruptie en wanbestuur het land gingen teisteren, voerde het leger onder generaal Ne Win op 2 maart 1962 een staatsgreep uit. De leden van de regering werden gearresteerd, de grondwet werd opgeschort, en er werd een Revolutionaire Raad (RC) benoemd om Birma bij decreet te regeren. Een lange periode van militaire dictatuur was daarmee begonnen.

DE HISTORISCHE BETREKKINGEN VAN NEDERLAND MET BIRMA TOT 1962

De prekoloniale geschiedenis van Birma werd meer gekenmerkt door onderlinge strijd tussen de verschillende etnische groepen dan door oorlogen met buurlanden, waardoor een isolationistische traditie ontstond. Pas in de loop van de negentiende eeuw raakte het land betrokken bij de machtsstrijd van de Europese koloniale mogendheden, en ging het uiteindelijk deel uitmaken van het Britse imperium. Toch zouden de Britten Birma aanvankelijk liever gehandhaafd hebben als een neutrale bufferstaat aan de oostgrens van India, zoals Afghanistan dat was aan de westgrens, als niet het opdringen van de Fransen ingripen in Birma in Britse ogen wenselijk had gemaakt. Het was vooral de rijkdom van Birma aan teakhout, die de begeerte van de koloniale mogendheden wekte. Weliswaar komen er ook andere bodemschatten, zoals aardolie, lood, zink en tin, in het land voor, maar in veel geringere mate. Nadat ze Birma bezet hadden, legden de Britten bovendien met het oog op de rijstbouw de moerassige delta van de Irrawaddy-rivier droog. Later speelden vooral Indiase ondernemers uit Madras, als grondbezitters en financiers, een grote rol bij de ontwikkeling van Birma tot een belangrijk rijstexporterend land.

KOLONIALE RIVALEN

In 1824 had Groot-Brittannië al met een andere belangrijke koloniale mogendheid in Azië, Nederland, de wederzijdse invloedssferen afgebakend. In de zeventiende en achttiende eeuw had de Nederlandse Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) een groot aantal handelsposten en forten aan de

kusten van Voor-Indië in bezit gehad. Die vestigingen, in Coromandel, Suratte, Malabar en Bengalen, maakten deel uit van het uitgebreide handelsnet van de VOC in Azië, dat zich uitstreckte van de Perzische Golf tot Japan. De VOC heeft weliswaar tijdelijk in verschillende delen van Voor-Indië daardoor haar invloed uitgeoefend, maar blijvende sporen op maatschappelijk, cultureel en religieus gebied hebben de Nederlanders toch niet in India achtergelaten. In tegenstelling tot hun Europese voorgangers en concurrenten in Voor-Indië, de Portugezen, interesseerden de Nederlanders zich meestal alleen voor hun handelsbelangen, zonder zich met de levenswijze van de plaatselijke bevolking te willen bemoeien. De VOC trad dan ook niet zozeer op als veroveraar, zoals de Portugezen en later de Engelsen, maar stichtte allereerst als handelsonderneming factorijen, met toestemming van de lokale vorsten. Die Nederlandse handelsposten en forten lagen altijd aan de verschillende Indiase kusten, terwijl de machtscentra van de inheemse vorsten meestal in het binnenland lagen. Daardoor konden gewelddadige conflicten met de plaatselijke bevolking meestal voorkomen worden. Alleen als de commerciële belangen, zoals de monopolievorming, in gevaar kwamen, paste ook de VOC, die een autonome politieke en militaire macht bezat, geweld en territoriale verovering toe. Met het verder weg gelegen, en lange tijd nogal geïsoleerde, Birma bestonden in het prekoloniale tijdperk echter nog minder Nederlandse contacten dan met het binnenland van het eigenlijke Voor-Indië. Overigens waren de handelsbelangen van de Compagnie in Voor-Indië veel beperkter dan in de Indische archipel, waarop de VOC zich altijd sterk geconcentreerd heeft. Voor de aankoop van de felbegeerde specerijen in Oost-Indië waren echter ruilmiddelen nodig, waarvan textiel uit India, vooral katoenen weefsels, er één was.

Evenals in Voor-Indië (met uitzondering van Goa) verdreven de Nederlanders in de zeventiende eeuw de Portugezen ook uit Malakka. Vanaf 1641 beheerste de VOC vanuit de stad Malakka als strategisch centrum meer dan anderhalve eeuw lang het gelijknamige schiereiland, en handhaafde ze min of meer een monopolie op de handel in de Straat van Malakka en de omringende landen, hoewel dat monopolie nooit volledig is geweest. Na de stichting van de vrijhaven Penang door de Britten in het noorden van het schiereiland in 1786, was het echter afgelopen met het Nederlandse commerciële overwicht. Toen in 1795 met de vestiging van de Bataafse Republiek in Nederland de Franse overheersing begon, werden de meeste Nederlandse koloniën en factorijen in de volgende jaren door Engeland bezet. Ook Malakka bleef zo tot 1818 de facto in handen van de Britten. Daarna werd Malakka tot 1824 weer enkele jaren Nederlands bezit. Vanaf het midden van de achttiende eeuw breidden de Engelsen ook in Voor-Indië hun invloed steeds meer uit, en temidden van de Frans-Engelse machtsstrijd om India raakte de Nederlandse rol steeds meer op de achtergrond. Ten slotte werd overal in Voor-Indië de macht van de VOC definitief gebroken door de opkomst van de Britten, die uiteindelijk hun Nederlandse, Franse en Deense concurrenten in het hele subcontinent versloegen.

DE NEGENTIENDE EN TWINTIGSTE EEUW

Nog voor het begin van de Franse Tijd in Nederland (1795-1813) was de Nederlandse rol in Voor-Indië dus uitgespeeld. De VOC was al in 1798 opgeheven, maar pas na het herstel van de Nederlandse onafhankelijkheid in 1813 kwam er ook formeel een einde aan de Nederlandse betrokkenheid bij India. Dat gebeurde in de vorm van het Tractaat van Londen van 17 maart 1824, ook wel "Sumatra-tractaat" genoemd, tussen Groot-Brittannië en Nederland, waarbij Nederland officieel afstand deed van alle (voormalige) vestigingen in Voor-Indië en Malakka, terwijl de Engelse bezittingen op Sumatra aan Nederland werden overgedragen. Groot-Brittannië kreeg wel toestemming voor vrije handel, tegen betaling van invoerrechten, in de Indische archipel. De regeling van 1824 vormde een afbakening van invloedssferen tussen beide koloniale mogendheden in Azië, en was er mede voor verantwoordelijk dat er daarna tot na de Tweede Wereldoorlog nog maar weinig directe contacten tussen Nederland en Brits-Indië/Birma zijn geweest.

Tot de onafhankelijkheid van India en Birma op respectievelijk 15 augustus 1947 en 4 januari 1948 liepen de officiële Nederlandse betrekkingen met het toenmalige Brits-Indië, waarvan Birma sinds eind negentiende eeuw officieel deel uitmaakte (tot het ten slotte in 1937 een aparte Britse kroonkolonie met intern zelfbestuur werd), via Londen. Wel waren er Nederlandse consulaten in Bombay, Madras, Cochin, Karachi en Rangoon, en een consulaat-generaal in Calcutta. Het eerste Nederlandse consulaat in Birma werd al in 1857 geopend in Rangoon, met als ambtsgebied de in 1852 door de Britten bezette provincie Pegu in Midden-Birma. Het consulaat in Rangoon ressorteerde onder het consulaat-generaal te Calcutta. In 1937 werd het ambtsgebied van het Nederlandse consulaat in Rangoon uitgebreid tot heel Birma, dat toen intern zelfbestuur kreeg.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden zowel Birma als Nederlands-Indië enkele jaren door de Japanners bezet. Een beruchte episode uit die tijd vormde de aanleg van de Birma-Siam-spoorlijn, waarbij ruim 60.000 geallieerde krijgsgevangenen, onder wie ongeveer 17.000 Nederlanders uit Nederlands-Indië, tussen 1942 en 1945 als dwangarbeiders ingeschakeld werden, om onder erbarmelijke omstandigheden in de oerwouden van Thailand en Birma te werken. In totaal kwam uiteindelijk bijna een kwart van deze dwangarbeiders, onder wie ruim 3000 Nederlanders daarbij om het leven. Na de oorlog, in de jaren 1945-1947, werden de omgekomen dwangarbeiders van de Birma-spoorlijn herbegraven op de speciaal daarvoor aangelegde militaire erevelden Kanchanaburi en Chungkai in Thailand. In Kanchanaburi bevinden zich ruim 1800, en in Chungkai ruim 300 Nederlandse oorlogsgraven.

In 1946 werd consul-generaal W.H. de Roos belast met de leiding van het, na de oorlog weer heropende, Nederlandse consulaat te Rangoon. Het consulaat ressorteerde toen niet meer onder Calcutta, maar vormde een zelfstandige vertegenwoordiging, met als ambtsgebied Birma en de daarin gelegen Indische staten, alsmede de Andaman- en Nicobar-eilanden. Met het oog op de

onafhankelijkheid van Birma, werd het Nederlandse consulaat(-generaal) te Rangoon begin 1948 verheven tot gezantschap. Consul-generaal W.H. de Roos kreeg toen de diplomatieke rang van tijdelijk zaakgelastigde.

1948-1962

Direct na de onafhankelijkheid van Birma in 1948 kozen de Birmaanse leiders voor een socialistisch ontwikkelingsmodel, waarbij de inspanningen van de eigen bevolking belangrijker werden geacht dan de buitenlandse hulp. Overigens ontving de jonge staat ruimhartige hulp van Groot-Brittannië, waaraan geen verplichtingen waren verbonden, maar die door de Birmanen vooral beschouwd werd als een vanzelfsprekende compensatie voor de koloniale "exploitatie". Vanaf 1950 ontving Birma ook Amerikaanse hulp, die echter een heel ander karakter droeg dan de Britse economische hulp. De Amerikanen stuurden namelijk een omvangrijke economische missie, en een groot deel van hun hulp bestond uit het ter beschikking stellen van deskundigen en adviseurs. Overigens zegde de Birmaanse regering de Amerikaanse hulp op per 30 juni 1953, uit protest tegen de inval van Chinese anti-communistische Kwo Min Tang-troepen, waar men de invloed van de CIA achter vermoedde. Deze kwestie leidde tot een verkoeling in de betrekkingen tussen Birma en de VS, en een zekere Birmaanse toenadering tot de Chinese Volksrepubliek. Intussen verwachtte premier U Nu veel van zijn in 1952 geformuleerde "Pyidawtha-principe", op grond waarvan de lokale gemeenschappen, steunend op boeddhistische tradities, kleinere ontwikkelingsprojecten zoals scholen, wegen en bruggen zelf moesten uitvoeren, terwijl de regering zich richtte op grotere projecten. Dit principe vormde een aantal jaren het officiële uitgangspunt voor de Birmaanse planning. Maar in 1957 moest premier U Nu het particuliere initiatief al weer meer ruimte geven, en de planeconomie voor een deel opgeven, ook al werden de nationalisaties niet meer ongedaan gemaakt.

In zijn buitenlandse politiek sloot het onafhankelijke Birma zich, op grond van zijn ligging, de aard van zijn bevolking en zijn isolationistische traditie, aan bij de niet-gebonden landen. Evenals India trad Birma op als een actief bestrijder van het kolonialisme. Zo erkende Birma in november 1948 de facto, en in december 1949 de jure, de Republiek Indonesië. Ook werd tijdens de tweede politieke actie het vliegveld Mingaladon voor Nederlandse vliegtuigen gesloten. Verder was Birma één van de eerste niet-communistische landen, die al in december 1949 de Chinese Volksrepubliek erkenden. Overigens behoorde ook Nederland tot de snelle erkenners van de Volksrepubliek. In 1956 bereikten Birma en China overeenstemming over een grensakkoord, dat vervolgens in 1960 formeel kon worden gesloten. Een extra complicatie daarbij vormde de omstandigheid, dat enkele van de voormalige Shan- en Kachin-vorstendommen in Birma schatplichtig waren geweest aan de Chinese keizer. Het akkoord met China bevatte ook een niet-aanvalsverdrag, met de verplichting voor beide partners geen lid te worden van een pact, dat tegen één van beide landen was gericht. Overigens zouden later in de jaren zestig de betrekkingen tussen Birma en China tijdelijk verslechteren. Ook in de Verenigde Naties trad Birma actief op. In 1953 bemiddelde de volkerenorganisatie in de kwestie van de in Birma

binnengevallen Kwo Min Tang-troepen, en de benoeming van de Birmaan U Thant tot secretaris-generaal van de VN onderstreepte nog eens het prestige van Birma bij vooral de Afro-Aziatische landen.

CONTACTEN MET NEDERLAND

Na de onafhankelijkheid van Birma in 1948 werden de bilaterale betrekkingen met Nederland op allerlei terreinen, maar vooral op economisch gebied, sterk uitgebreid. Zo bracht de Birmaanse premier U Nu, vergezeld door de secretaris-generaal van het departement van nationale planning, de secretaris-generaal van de Birmaanse Socialistische Partij, en een vooraanstaand zakenman, in mei 1950 een officieel bezoek aan Nederland. De Birmaanse delegatie bezocht in ons land een productie-, krediet- en verbruikscoöperatie, alsmede vestigingen van Philips en de KLM. Premier U Nu liet tijdens dit bezoek weten graag Nederlandse experts op het gebied van landbouw, veeteelt en coöperatiewezenen als adviseurs te willen aantrekken. In augustus 1950 werd daarom een eerste Nederlandse expert naar Birma gezonden. In november 1950 kwam ook een Birmaanse semi-militaire aankoopmissie naar ons land, die een groot aantal Nederlandse bedrijven bezocht. Op 6 september 1951 kwam een Luchtvaartovereenkomst tussen Nederland en Birma tot stand, het enige bilaterale verdrag gesloten tussen beide landen tot 1962. Op 18 maart 1952 overhandigde de Birmaanse gezant U Zaw Win, die eveneens geaccrediteerd was te Parijs en daar ook woonachtig was, zijn geloofsbrieven in Nederland. In datzelfde jaar, op 3 juli 1952, overhandigde de nieuwbenoemde Nederlandse tijdelijk zaakgelastigde te Rangoon, J.I.M. Welsing, zijn inleidingsbrief aan de Birmaanse minister van buitenlandse zaken. Medio 1952 bezocht bovendien een Birmaanse goodwill/studie-missie ons land, terwijl in juni 1953 een Birmaanse regerings-aankoopmissie de leveringsmogelijkheden van de Nederlandse scheepswerven kwam bestuderen. Dit laatste bezoek resulteerde in belangrijke opdrachten aan de Nederlandse industrie voor de bouw van goederenwagons en schepen.

In de periode 1948-1955 nam de omvang van de bilaterale handel toe van 1,4 miljoen tot 10,3 miljoen gulden voor de Nederlandse invoer uit Birma, en van 7,6 tot 34,6 miljoen gulden voor de Nederlandse uitvoer naar Birma. In de eerste helft van de jaren vijftig bleek uit het toenemende aantal bezoeken van Birmaanse overheidsvertegenwoordigers aan Nederland een steeds groeiende belangstelling van Birma voor ons land, hetgeen ook samenhang met de versterking van de binnenlandse positie van de Birmaanse regering in die tijd, en het opzeggen door Birma van de Technical Cooperation Administration-overeenkomst met de VS in juli 1953. Zo bracht in augustus 1953 een Birmaanse planningscommissie een bezoek aan ons land, om de mogelijkheden voor Nederlandse hulp bij de ontwikkeling van de landbouw in Birma te onderzoeken. Daarop werden vier Nederlandse landbouwexperts naar Birma uitgezonden. Verder bezochten in 1953 en 1954 ook nog de Birmaanse ministers van voorlichting, buitenlandse zaken, openbare werken en rehabilitatie, en land- en bosbouw, alsmede het hoofd van de Immigratiedienst

van Birma Nederland. Al die bezoeken onderstreepten de goede betrekkingen op vooral commercieel en agrarisch gebied tussen Nederland en Birma in de jaren vijftig.

Op 28 juni 1955 overhandigde de nieuwe Nederlandse zaakgelastigde te Rangoon, jhr.mr. P.J. Eekhout, zijn inleidingsbrief aan de Birmaanse minister van buitenlandse zaken. Daarvoor werd Nederland in Birma vertegenwoordigd door een tijdelijk zaakgelastigde. Op 10 december 1957 werd zaakgelastigde Eekhout verheven tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Rangoon. Omgekeerd bood op 19 januari 1956 de nieuwe Birmaanse gezant in Nederland, Vum Ko Hau, met standplaats Parijs, zijn geloofsbrieven aan. Ook werden in 1955-1956, in het kader van de internationale technische hulp, 12 Nederlandse experts naar Birma uitgezonden. In de tweede helft van de jaren vijftig liep de, in de jaren daarvoor zo bloeiende, bilaterale handel tussen Nederland en Birma sterk terug, voornamelijk als gevolg van nieuwe, strenge invoerbepalingen in Birma. Zo daalde de waarde van de Nederlandse invoer uit Birma van 10,3 miljoen in 1955 naar 6,6 miljoen gulden in 1956, en nam de Nederlandse uitvoer naar Birma af van 34,6 miljoen in 1955 tot 19,9 miljoen gulden in 1956. In de late jaren vijftig bezochten nog wel verschillende Birmaanse ministers ons land, zoals de ministers van handelsbevordering en van industrie in maart 1958. Ook werden er elk jaar enkele Nederlandse experts naar Birma uitgezonden, terwijl in het kader van de internationale technische hulp verschillende "fellows" in Nederland werden ontvangen. In januari 1962 ten slotte besloten Nederland en Birma hun wederzijdse gezantschappen tot ambassades te verheffen.

DE PERSONELE BEZETTING VAN HET CONSULAAT(-GENERAAL) TE RANGOON, 1857-1948:

- W. Strang Steel, 1857-1880, consul.
- John E. Borland, 1880-1888, consul.
- E.W.W. Dinckgreve, 1888-1891, consul.
- F. Stork, 1891-1912, consul.
- H. Swanenburg de Veije, 1906-1909, waarnemend consul.
- T. Westra, 1909-1910, waarnemend consul.
- W.B. Engelbrecht, 1912, vice-consul en waarnemend consul.
- W. Massink, 1912-1929, consul.
- M.J. ten Houte de Lange, 1918-1923, waarnemend consul.
- A. Verhage, 1929-1942, consul.
- Na de oorlog werd het Nederlandse consulaat te Rangoon (adres: P.O. Box 125) weer heropend, met een consul-generaal aan het hoofd. Het consulaat ressorteerde toen niet meer onder Calcutta, maar vormde een zelfstandige vertegenwoordiging, met als ambtsgebied Birma en de daarin gelegen Indische staten, alsmede de Andaman- en Nicobar-eilanden. Begin 1948 werd het consulaat(-generaal) in Rangoon, wegens de onafhankelijkheid van Birma, verheven tot gezantschap. Consul-generaal W.H. de Roos kreeg toen de rang van tijdelijk zaakgelastigde.
- W.H. de Roos, 1946-1949, consul-generaal sinds 1946, en tijdelijk zaakgelastigde sinds 1948.

OVERZICHT VAN NEDERLANDSE CHEFS DE POSTE, EN OVERIGE DIPLOMATIEKE EN CONSULAIRE AMBTENAREN TE RANGOON, 1948-1954:

- Sinds de verheffing van de Nederlandse vertegenwoordiging in Birma tot gezantschap (adres: 97 University Avenue, P.O. Box 160) in 1948, werden de taken van het consulaat behartigd door het gezantschap. Het ressort bleef aanvankelijk ongewijzigd: Birma en de daarin gelegen Indische staten, alsmede de Andaman- en Nikobar-eilanden. In 1951 werd het ressort officieel gewijzigd in "de Unie van Birma".
- W.H. de Roos, 1948-1949, tijdelijk zaakgelastigde.
- B.H.A. Berhitoë, 1948-1950, attaché.
- H.A.G. Schillings, 1948-1955, kanselier der tweede klasse.
- Mr. J.C. van Beusekom, 1949-1950, tijdelijk zaakgelastigde.
- Jhr. H.P.J. Bosch van Drakestein, 1951-1952, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister.
- J. van der Gaag, 1952, tijdelijk zaakgelastigde.
- Mr. J.I.M. Welsing, 1952-1955, eerste gezantschapssecretaris en tijdelijk zaakgelastigde.

OVERZICHT VAN BILATERALE VERDRAGEN TOT 1962

Tot 1962 werd tussen Nederland en Birma slechts één bilateraal verdrag gesloten over het volgende onderwerp:

- Luchtvaart, 6-9-1951.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

In 1970 werd het archief Rangoon, 1946-1954, naar het ministerie in Den Haag gestuurd.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is krachtens bepalingen van de Archiefwet overgebracht.

Inhoud en structuur van het archief

SELECTIE EN Vernietiging

Een eerste schoning van het archief had al op de post plaatsgevonden, maar bij de inventarisatie in 1990 door G.J. Lasee volgde een nieuwe schoning. Voor de inventarisatie had het archief een omvang van 20 dozen (ongeveer twee meter), na de schoning bedraagt de omvang nog 10 dozen. Een overzicht van het vernietigde materiaal kan men vinden in de, achter de Inventaris opgenomen, Verklaring van Vernietiging. Het archief van het Nederlandse consulaat(-generaal)/gezantschap te Rangoon, 1946-1954, omvat nu nog 62 inventarisnummers.

ORDENING VAN HET ARCHIEF

Het archief van het Nederlandse consulaat(-generaal)/gezantschap te Rangoon over de jaren 1946-1954 vertoonde tijdens de inventarisatie in 1990 een aantal eigenaardigheden. Zo bleek dat een groot deel van de agenda's thuishoorde bij het gezantschap Ottawa, en dat er voor 1950 een lettercode

(van twee letters) gehanteerd was, die vrijwel steeds doorliep in de in 1950 ingevoerde decimale code. Met het oog op het geringe aantal dossiers dat voor 1950 was afgesloten, heeft de inventarisator gekozen voor de laatste decimale ordening. Dossiers van voor 1950 zijn naast de decimale code eveneens voorzien van de oorspronkelijke lettercode, zodat de agenda's als toegangen bruikbaar zijn gebleven. Omdat code 4 in 1950 vaak een andere betekenis had dan de latere decimale ordening op de post Rangoon, komen er overlappingen voor met vooral code 9. Door middel van verwijzingen is dit nadeel ondervangen. Het zogeheten "geheime archief" bestond uit geheime stukken, die in de "open" agenda's werden ingeschreven, zodat er in feite geen sprake was van een apart archief. Deze geheime stukken zijn nu niet meer apart gerangschikt, maar zijn integraal opgenomen in de inventaris.

Verwant materiaal

BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

OVERZICHT VAN GERAADPLEEGDE BRONNEN

PUBLICATIES

Birma. Notitie AOD/ON, 15 juni 1972. 9 p. Buck, H. de. *Bibliografie der geschiedenis van Nederland*. Leiden, 1968. 712 p. Departement van Buitenlandse Zaken, Directie van den Buitenlandschen Dienst. *Volledige Lijst der Nederlandsche Diplomatieke en Consulaire Ambtenaren, 1 oktober 1941-30 april 1947*. Departement van Buitenlandse Zaken, Directie van de Buitenlandse Dienst. *Volledig Overzicht der Vertegenwoordigers van Nederland in het Buitenland, 1 januari 1948-1 januari 1950*. *The Europa World Year Book, 2002*: Myanmar, p. 2836-2859. Londen, 2002. *The Far East and Australasia, 2003*: Myanmar (Burma), p. 859-874. Londen, 2002. Goor, J. van. *De Nederlandse koloniën. Geschiedenis van de Nederlandse expansie, 1600-1975*. Den Haag, 1994. 400 p. Graaff, Bob de. *"Kalm temidden van woedende golven". Het ministerie van koloniën en zijn taakomgeving, 1912-1940*. Proefschrift, Den Haag, 1997. 865 p. *Guerrillastrijd en drughandel in Birma*. Studienota AOD/ON, 12 augustus 1986. 14 p. *Jaarboek van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, 1949-1962*. Jong, J.J.P. de. *De waaier van het fortuin, van handelscompagnie tot koloniaal imperium. De Nederlanders in Azië en de Indonesische archipel, 1595-1950*. Den Haag, 1998. 715 p. Kersten, Albert. *Buitenlandse Zaken in ballingschap. Groei en verandering van een ministerie, 1940-1945*. Alphen aan den Rijn, 1981. 468 p. *De militaire erevelden Kanchanaburi en Chungkai*. Notitie DDI/ON, 9 juni 1993. 4 p. Schutte, O. *Repertorium der Nederlandse vertegenwoordigers, residerende in het buitenland, 1584-1810*. 's-Gravenhage, 1976. 520 p. *Staatsalmanak voor het Koninkrijk der Nederlanden, 1857-1956*. Stuyt, A.M. *Repertorium van door Nederland tussen 1813 en 1950 gesloten verdragen*. 's-Gravenhage, 1953. *Tractatenblad van het Koninkrijk der Nederlanden. Cumulatieve Index op de jaargangen 1951-1970*. *Vertegenwoordigingen van het Koninkrijk der Nederlanden in het Buitenland* (het "Oranje Boekje"), 1951-1956. Ijken, K. van. *Inleiding op de inventaris van het archief van het consulaat-generaal te Simla/Calcutta, en de ambassade te New Delhi, 1901-1954*. DDI/ON, november 2002. 14 p. Ijken, K. van. *Inleiding op de inventaris van de archieven van het consulaat-generaal te Singapore, 1945-1954*. DDI/ON, januari 2003. 10 p.

ARCHIEVEN

Archief van het Nederlandse Consulaat(-Generaal)/Gezantschap te Rangoon, 1946-1954. Hieruit de dossiers:

- Inventarisnummer 13, Stukken betreffende het bezoek van minister Luns aan Birma, 1953, 1 omslag.
- Inventarisnummer 15, Stukken betreffende het instellen van een

- Nederlandse vertegenwoordiging in Birma, 1946-1948, 1 omslag.
- Inventarisnummer 16, Stukken betreffende de huur en aankoop van het Nederlandse gezantschapsgebouw te Rangoon, 1948-1954, 1 omslag.
 - Inventarisnummer 17, Stukken betreffende de bezetting en de mutaties van het Nederlandse personeel van het gezantschap te Rangoon, 1949-1954, 1 omslag.
 - Inventarisnummer 21, Stukken betreffende Nederlandse graven in Birma en de herbegrafenis van Nederlandse oorlogsslachtoffers uit Rangoon, 1947-1950, 1 omslag.
 - Inventarisnummer 24, Stukken betreffende de Birmaanse diplomatieke vertegenwoordiging in Nederland, 1950-1951, 1 omslag.
 - Inventarisnummer 25, Stukken betreffende de Nederlands-Birmaanse luchtvaartovereenkomst, 1947-1951, 1 omslag.
 - Inventarisnummer 32, Stukken betreffende het bezoek van de Birmaanse handelsmissie U. Hpu-U.E. Myint aan Nederland, 1953, 1 omslag.
 - Inventarisnummer 35, Stukken betreffende het zenden van Nederlandse experts voor de opbouw van de Birmaanse industrie, 1947-1954, 1 omslag.
 - Inventarisnummer 37, Stukken betreffende de landdroogleggingsprojecten van de Nedeco (Netherlands Engineers Consultants) in Birma, 1951 en 1953-1954, 1 omslag.
 - Inventarisnummer 41, Stukken betreffende Nederlandse graven in Birma en Thailand en een oorlogsgravenovereenkomst tussen Nederland en Birma, 1952-1954, 1 omslag.
 - Inventarisnummer 43, Stukken betreffende het communisme in Birma, 1947-1949, 1 omslag.
 - Inventarisnummer 44, Stukken betreffende de Birmaanse houding in de Nieuw-Guinea-kwestie, 1950-1954, 1 omslag.
 - Inventarisnummer 48, Stukken betreffende de verhouding tussen Birma en Nederlands-Indië/Indonesië, en diverse Indonesische aangelegenheden, 1947-1954, 1 pak.
 - Inventarisnummer 51, Stukken betreffende het vredesverdrag tussen Japan en Birma, en Japanse herstelbetalingen, 1950-1954, 1 omslag.
 - Inventarisnummer 53, Stukken betreffende de Kuo Min Tang (KMT)-troepen in Birma, 1951-1954, 1 omslag.

**BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN
ARCHIEFBESTANDDELEN****I. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD****1-11**Agenda's.
1946-1954

11 banden

1	1946 aug. 19 - 1948 aug. 12
2	1948 aug. 14 - 1948 dec. 30
3	1949
4	1950
5	1951 jan. 2 - 1951 nov. 14
6	1951 nov. 14 - 1951 dec. 31
7	1952
8	1953
9	1954 jan. 2 - 1954 mei 30
10	1954 mei 30 - 1954 nov. 20
11	1954 nov. 20 - 1954 dec. 31

II. STUKKEN BETREFFENDE BIJZONDERE ONDERWERPEN

ALGEMEEN

zie tevens inv.nr. 54

- 12** Verslag betreffende het congres van de "All Burma Peasants" organisatie. Afschrift met bijlagen
1954 1 stuk
- 13** Stukken betreffende het bezoek van minister Luns aan Birma.
1953 1 omslag
- 14** Stukken betreffende een bezoek van de Chef Directie Oosten van het departement van Buitenlandse Zaken aan Rangoon.
1953 1 omslag

ORGANISME

- 15** Stukken betreffende het instellen van een Nederlandse vertegenwoordiging in Birma.
1946-1948 1 omslag
- 16** Stukken betreffende de huur en aankoop van het Nederlandse gezantschapsgebouw te Rangoon.
1948-1954 1 omslag
- 17** Stukken betreffende de bezetting en de mutaties van het Nederlandse personeel van het gezantschap te Rangoon.
1949-1954 1 omslag

PROTOCOL

- 18** Missive betreffende onderscheidingen en titels in de Unie van Birma. Afschrift
1949 1 stuk
- 19** Stukken betreffende de mutaties in het Corps Diplomatique te Rangoon.
1950-1954 1 omslag

JURIDISCHE AANGELEGENHEDEN

- 20** Stukken betreffende de oorlogsschade claim van de heer A.L. Frederiks tegen de Birmaanse overheid.
1946-1952 1 omslag
- 21** Stukken betreffende Nederlandse graven in Birma en het herbegraven van Nederlandse oorlogsslachtoffers uit Rangoon.

1947-1950

1 omslag

zie voor Nederlandse graven tevens inv.nr. 41

**VERHOUDING TOT LAND VAN ACCREDITERING EN VERBLIJF
EN ANDERE LANDEN, RAPPORTAGE EN VOORLICHTING****22-23**Stukken betreffende Birmaanse binnenlandse politieke
aangelegenheden.

1946-1951

1 pak en 1 omslag

zie tevens inv.nr. 45

22 1946-1949**23** 1950-1951**24**Stukken betreffende de Birmaanse diplomatieke
vertegenwoordiging in Nederland.

1950-1951

1 omslag

25Stukken betreffende de luchtvaartovereenkomst tussen Birma en
Nederland.

1947-1951

1 omslag

26Stukken betreffende luchtvaartverdragen van Birma met andere
landen (m.u.v. Nederland).

1950-1953

1 omslag

**WATERSTAAT, VERKEER EN VERVOER, VERBINDINGEN EN
ELEKTRONICA****27**Stukken betreffende de Birmaanse "Navigation Administration Act".
1954

1 omslag

28

Scheepsverklaringen.

1947-1954

1 omslag

29Stukken betreffende de Birmaanse burgerluchtvaart.
1947-1952

1 omslag

zie voor overeenkomsten inv.nrs. 25-26

ECONOMIE, MIGRATIE, ARBEID**30**Stukken betreffende diverse economische aangelegenheden in
Birma.

1948-1954

1 omslag

31Stukken betreffende de uitvoering van de Birmaanse
welvaartsplannen. Met bijlagen

1952-1954

1 omslag

-
- 32** Stukken betreffende het bezoek van de Birmaanse handelsmissie
U. Hpu - U.E. Myint aan Nederland.
1953 1 omslag
- 33** Stukken betreffende de export van Birmaanse rijst.
1953-1954 1 omslag
- 34** Stukken betreffende de financieel-economische toestand in Birma.
1953-1954 1 omslag
- 35** Stukken betreffende het zenden van Nederlandse experts voor de
opbouw van de Birmaanse industrie.
1947-1954 1 omslag
- 36** Stukken betreffende de internationale technische hulp (o.a.
Nederland) voor Birma.
1951-1954 1 omslag
- 37** Stukken betreffende de projecten van de Netherlands Engineers
Consultants (Nedeco) in Birma voor de drooglegging van land.
1951 en 1953-1954 1 omslag
- 38** Stukken betreffende de handel tussen Birma en de Sowjet-Unie ,
Mauritius, Japan, India, Denemarken, China, Ceylon en Groot-
Brittannië.
1949-1954 1 omslag
- 39** Stukken betreffende de nationalisatie van land in Birma.
1952-1954 1 omslag.
- 40** Stukken betreffende de uitbreiding en de toestand van de havens
in Birma.
1953-1954 1 omslag

CULTURELE AANGELEGENHEDEN, VOORLICHTING

- 41** Stukken betreffende Nederlandse graven in Birma en Thailand en
een oorlogsgravenovereenkomst tussen Nederland en Birma.
1952-1954 1 omslag
zie voor Nederlandse graven tevens inv.nr. 21
- 42** Stukken betreffende het zesde Boedhistische Wereld Concilie te
Rangoon.
1954 1 omslag

STAATSKUNDE, LANDSVERDEDIGING, INTERNATIONALE ORGANISATIES**BINNENLANDSE STAATSKUNDE**

- 43** Stukken betreffende het communisme in Birma.
1947-1949 1 omslag
- 44** Stukken betreffende de Birmaanse houding in de Nieuw-Guinea kwestie.
1950-1954 1 omslag
- 45** Stukken betreffende de Birmaanse binnenlandse politiek.
1951-1953 1 omslag
zie tevens inv.nrs. 22-23
- 46** Stukken betreffende diverse militaire aangelegenheden m.b.t. Birma, verzameld door het Nederlandse gezantschap te Rangoon (zogenaamde "Militaire Bulletins").
1951-1954 1 omslag

BILATERALE BUITENLANDSE BETREKKINGEN

- 47** Stukken betreffende de buitenlandse politieke betrekkingen van Birma met de volgende landen: West-Duitsland, India, Japan, USSR, Thailand, Jugoslavië, USA, Pakistan, Indo-China, Oostenrijk, Israël, België, China, Commonwealth, Korea, Nederland.
1949-1954 1 pak
zie tevens inv.nr. 54
- 48** Stukken betreffende de verhouding tussen Birma en Nederlands-Indië/Indonesië, en diverse Indonesische aangelegenheden.
1947-1954 1 pak
- 49** Stukken betreffende de houding van de Zuidoost Aziatische landen (o.a. Birma) inzake het conflict in Indo-China.
1948-1953 1 omslag
- 50** Stukken betreffende de ECA (Economic Cooperation Administration) hulp van de USA aan Birma.
1950-1953 1 omslag
- 51** Stukken betreffende het vredesverdrag tussen Japan en Birma en Japanse herstelbetalingen.
1950-1954 1 omslag
- 52** Stukken betreffende de samenwerking tussen Birma en Groot-Brittannië op het gebied van de defensie.

1950-1954 1 omslag

- 53** Stukken betreffende de Kuo Min Tang (KMT) troepen in Birma.
1951-1954 1 omslag
zie tevens inv.nr. 57

- 54** Stukken betreffende de buitenlandse politiek van Birma in het
algemeen.
1952-1953 1 omslag
zie tevens inv.nr. 47

- 55** Stukken betreffende de conferenties van de Aziatische Socialisten.
1952-1954 1 omslag

- 56** Stukken betreffende de Birmaanse houding m.b.t. de
vredesovereenkomst voor Indo-China.
1954 1 omslag

- 57** Stukken betreffende de Nationalistische Chinezen in Birma.
1954 1 omslag
zie tevens inv.nr. 53

- 58** Stukken betreffende een Australische handelsmissie naar Birma en
de Australische rijstproductie.
1954 1 omslag

MULTILATERALE BETREKKINGEN

- 59** Stukken betreffende het communisme in Zuidoost Azië.
1950-1951 en 1954 1 omslag

INTERNATIONALE ECONOMISCHE EN ARBEIDSORGANISATIES

- 60** Stukken betreffende de toelating van Birma in de Far Eastern
Commission.
1948 1 omslag

- 61** Stukken betreffende de deelname van Birma aan het zogenaamde
Colombo plan.
1950-1952 1 omslag

INTERNATIONALE STAATKUNDIGE EN MILITAIRE ORGANISATIES

- 62** Stukken betreffende de verhouding tussen Birma en de Verenigde
Naties.
1950-1954 1 omslag